

Sygn. akt: III U 612/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Laskowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 czerwca 2015 r. w O.

sprawy z odwołania J. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania J. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 24 lutego 2014r. **znak** (...)

orzeka:

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje J. Ś. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 listopada 2013r. do 31 grudnia 2015r.;
- stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

J. Ś. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 25.02.2014r., znak: (...), odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W **odpowiedzi na odwołanie** ZUS wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że decyzją z dnia 19.06.1996r. J. Ś. przyznano rentę inwalidzką dla inwalidów III grupy, która z mocy prawa stała się rentą z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 01.06.1996r. do 30.09.2007r. Prawo do renty było wielokrotnie ponownie ustalane - ostatecznie do 31.10.2013r. W listopadzie 2013r. ubezpieczony złożył wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty. Lekarz orzecznik w dniu 16.12.2013r. ustalił, że badany nie jest niezdolny do pracy. W związku z zgłoszonym sprzeciwem sprawę skierowano do Komisji Lekarskiej ZUS, która w dniu 18.02.2014r. podtrzymała orzeczenie lekarza orzecznika i nie orzekła długotrwałej niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 25.02.2014r. ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do renty z

tytułu niezdolności do pracy na podstawie ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Decyzją z dnia 25.02.2014r tą ZUS, rozpoznając wniosek z dnia 18.11.2013r., odmówił J. Ś. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ zarówno lekarz orzecznik ZUS, jak i Komisja Lekarska ZUS ustalili, że nie jest on niezdolny do pracy.

W ocenie Sądu odwołanie J. Ś. jest zasadne.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące przesłanki:

1 jest niezdolny do pracy,

2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,

3. niezdolność do pracy powstała we wskazanych w ustawie okresach składkowych lub nieskładkowych albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Definicję osoby niezdolnej do pracy zawiera art. 12 ust. 1-3 tej ustawy, który stwierdza, że jest nią osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Przepis art. 58 ust. 1 pkt 5 w/w ustawy stanowi zaś, że warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Według art. 58 ust. 2 - okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Według art. 61. Prawo do renty, które ustalo z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy.

Rozstrzygnięcie w sprawie było uzależnione od ustalenia, czy J. Ś. jest niezdolny do pracy i w jakim stopniu oraz jaki jest przewidywany okres trwania tejże niezdolności.

Na tę okoliczność Sąd dopuścił w sprawie dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu neurologii, laryngologii, psychiatrii i gastrologii.

J. Ś. w dniu 27.09.2014r. został zbadany przez biegłych z zakresu neurologii T. P. i laryngologii T. S.. Lekarze rozpoznali u niego: zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa lędźwiowo -krzyżowego z zespołem bólowym przewlekłym i rwą kulszową lewostronną, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa szyjnego z podawanym zespołem bólowym bez objawów korzeniowych i ubytkowych, bóle i zawroty głowy, szumy uszne, obustronny niedosłuch zmysłowo- nerwowy graniczący z głuchotą i przewlekłe zapalenie ucha prawego.

Zdaniem biegłych, aktualne zaawansowanie schorzeń przedstawionych w rozpoznaniu narusza sprawność organizmu w stopniu dającym podstawę do uznania długotrwałej niezdolności do pracy - odwołujący się jest częściowo niezdolny do pracy na okres od grudnia 2013r. do grudnia 2015r.

W uzasadnieniu opinii biegli wskazali, że obecny stan zdrowia stwierdzany w badaniu przedmiotowym czyni J. Ś. długotrwale niezdolnym do wykonywania pracy fizycznej. Zmiany zwyrodnieniowe i dyskopatyczne stwierdzane w badaniach dodatkowych ((...) kręgosłupa szyjnego i l/s) znajdują potwierdzenie w badaniu przedmiotowym. Powodują zmiany zwyrodnieniowe i dyskopatyczne, podrażnienie korzeni nerwowych, co objawia się występowaniem zespołu rwy kulszowej lewostronnej, ograniczeniem ruchomości w odcinku szyjnym kręgosłupa. Wymaga leczenia i rehabilitacji, co czyni -jak podaje w wywiadzie. Obecnie stwierdza się okres nasilonych dolegliwości i związane jest to z niesprawnością ruchową, która kwalifikuje go do inwalidów częściowo niezdolnych do pracy. Biegły laryngolog po dokonaniu badania przedmiotowego także orzekł częściową niezdolność do pracy. Praca fizyczna, którą wykonuje w pełnym wymiarze jest średnio- ciężka, wymaga sprawności obu rąk, schylania się – co spowoduje znaczne nasilenie dolegliwości, w obecnym stanie zdrowia stanowi przeciwwskazanie do jej wykonywania i jest podstawą powyższej kwalifikacji (opinia k. 23 – 26 a.s.)

Do powyższej opinii zastrzeżenia wniósł organ rentowy, wskazał, że opinia jest sprzeczna z opinią Komisji Lekarskiej. Odwołujący się nie ma wyuczonego zawodu, wykształcenie niepełne podstawowe. Wykonywał prace fizyczne. Komisja Lekarska w swoim badaniu nie stwierdziła istotnych odchyień, a słuch był wydolny społecznie. Rozpoznawane przez biegłych zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa z zespołem bólowym przebiegają z okresem zaostrzeń i remisji, mogą być leczone w ramach (...). Ubezpieczony z uwagi na obustronny niedosłuch ma przeciwwskazania do pracy na wysokości, w hałasie, na maszynach w ruchu, natomiast może wykonywać szereg prac fizycznych z przeciwwskazaniami jak dla osób słabo słyszących. Ostatecznie organ rentowy wniósł o powołanie innych biegłych (k. 35 a.s.) .

Uwzględniając ten wniosek Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu laryngologii i neurologii.

Biegli z zakresu neurologii A. S. i neurologii R. Z., po przebadaniu odwołującego się w dniu 14.03.2015r. i dokonaniu analizy złożonej dokumentacji rozpoznali u niego: zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa lędźwiowo - krzyżowego z przewlekłym zespołem bólowym i rwą kulszową lewostronną, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa szyjnego ze zgłaszaniem zespołem bólowym, bez objawów korzeniowych i ubytkowych, obustronny niedosłuch zmysłowo-nerwowy graniczący z głuchotą, przewlekłe zapalenie ucha środkowego prawego, bóle głowy, zawroty głowy, szumy uszne w wywiadzie, zaburzenia depresyjne organiczne, chorobę wrzodową żołądka, przepuklinę rozworu przełykowego przepony i nikotynizm.

Zdaniem biegłych, stwierdzone schorzenia i ich stopień zaawansowania powodują utratę w znacznym stopniu zdolności do pracy zarobkowej. Biegli orzekli dalszą częściową, okresową niezdolność do pracy od dnia 01.11.2013r. do dnia 31.12.2015r.

W uzasadnieniu biegli wskazali, że obustronny głęboki niedosłuch graniczący z głuchotą jest przeciwwskazaniem do pracy w hałasie, na wysokości i przy maszynach w ruchu. Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa z objawami podrażnienia korzeni nerwowych oraz obustronny głęboki niedosłuch graniczący z głuchotą utrudniający komunikację słowną z otoczeniem dają podstawy do uznania odwołującego się za częściowo, okresowo niezdolnego do pracy na okres od dnia 01.11.2013r. do dnia 31.12.2015r. (k. 51 – 52 a.s.)

Do powyższej opinii zastrzeżenia ponownie wniósł ZUS. Wskazał, że stan neurologiczny wskazuje na istnienie miejscowego zespołu bólowego w odcinku L-S, objawy korzeniowe nie są ostre, a obecność utrwalonych deficytów korzeniowych ruchowych - niepewna, jeżeli istnieje osłabienie siły zgięcia stopy lewej - jest ono niewielkie (zgodnie z opisem w opinii). Nie stwierdzono - nie zostały opisane - znaczne zaburzenia chodu, istotne trudności w lokomocji. Ponadto zespół bólowy jest wskazaniem do leczenia w ramach zwolnień lekarskich. Schorzenie narządu słuchu, z głębokim niedosłuchem ucha prawego (praktyczna głuchota) oraz niedosłuchem ucha lewego - na granicy wydolności

socjalnej słuchu, stanowi przeciwwskazanie do zatrudnienia w hałasie, na wysokości, przy maszynach w ruchu. Jednak nie ogranicza możliwości pracy z zachowaniem profilaktyki – na stanowiskach bez narażenia na wyżej wymienione czynniki. Zdaniem ZUS w opinii nie został uwzględniony wywiad zawodowy - badany posiada niepełne wykształcenie podstawowe, możliwe jest więc wykonywanie szeregu prostych prac, które nie będą poniżej kwalifikacji. Istniejące schorzenia powodują niepełnosprawność - takie orzeczenie ułatwia zatrudnienie w odpowiednich warunkach, ale nie niezdolność do pracy. Ponownie ZUS wniósł o powołanie innych biegłych sądowych (k. 73 a.s.). Wniosek został przez Sąd oddalony na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. (postanowienie, k. 82 a.s.)

Zdaniem Sądu sporządzona w sprawie druga opinia może stanowić podstawę rozstrzygnięcia i w sposób prawidłowy rozstrzyga kwestię stopnia niezdolności do pracy odwołującego oraz daty jej powstania.

Opinia została wydana przez biegłych lekarzy o specjalności odpowiednich do ujawnionych u odwołującego schorzeń: neurologa i laryngologa. Biegli dokonali analizy zebranej w sprawie dokumentacji medycznej, przeprowadzili wywiad oraz badania lekarskie. Zarówno rozpoznanie, jak i wnioski, jakie znajdujące się w opinii są rzeczowe, spójne i logicznie powiązane z zebraną w sprawie dokumentacją i badaniem odwołującego, dlatego zasługują na uwzględnienie. Biegli określili występujące u odwołującego schorzenia, stopień ich nasilenia i wpływ na zdolność do pracy, zwrócili m.in. uwagę na występujące u niego zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa z objawami podrażnienia korzeni nerwowych oraz obustronny głęboki niedosłuch graniczący z głuchotą utrudniający komunikację słowną z otoczeniem. Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż sporządzona w sprawie opinia prawidłowo ocenia stan zdrowia odwołującego oraz określa stopień niezdolności do pracy i czas jej trwania.

ZUS w toku postępowania wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnych biegłych. Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury Sąd nie musi na wniosek strony dopuścić dowodu z dodatkowej opinii biegłych, jeśli uzna, że ekspertyzy, którymi dysponuje, są wystarczające do wyjaśnienia stanu zdrowia (podobnie: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17.01.2012r. I UK 195/11). Wskazać też należy, że zarówno doktryna jak i orzecznictwo stoją na stanowisku, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (wyrok SN z 4.08.1999 r, I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000, nr 15, poz. 479).

W niniejszej sprawie wydano dwie opinie.

W pierwszej opinii z dnia 27.09.2014r. biegli z zakresu neurologii T. P. i laryngologii T. S. orzekli o częściowej niezdolności do pracy na okres od grudnia 2013r. do grudnia 2015r.

Obydwie wydane w sprawie opinie wskazują na istnienie częściowej niezdolności do pracy u J. Ś., a różnią się datą powstania niezdolności.

Sąd uznał, że miarodajne jest określenie daty powstania częściowej niezdolności do pracy przez biegłych laryngolog A. S. i neurologa R. Z. w drugiej opinii – jako 01.11.2013r. – tj. datę, do której poprzednio orzekano istnienie częściowej niezdolności do pracy.

J. Ś. posiada wykształcenie podstawowe. Pracował jako wagonowy, robotnik fizyczny, transportowy. Występujące u niego schorzenia, zwłaszcza zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa lędźwiowo - krzyżowego i szyjnego, obustronny niedosłuch graniczący z głuchotą, bóle kręgosłupa, bóle i zawroty głowy, skutkują niemożnością wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych doświadczeń. Praca fizyczna wymaga bowiem sprawności obu rąk, schylania się, podnoszenia przedmiotów, utrzymywania równowagi – co jest wykluczone z powodu występujących dolegliwości. Jednocześnie Sąd przyjął ustalenia biegłych odnośnie okresowej niezdolności, gdyż dolegliwości odwołującego przebiegają z okresem zaostrzeń i remisji. Odwołujący się ma 59 lat, istnieje więc także możliwość zdobycia nowych kwalifikacji i podjęcia zatrudnienia nie wymagającego tak dużego wysiłku fizycznego, jak na dotychczas zajmowanych stanowiskach.

Z tych względów Sąd w oparciu o art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 25.02.2014r. i przyznał J. Ś. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 01.11.2013r. do 31.12.2015r.

W pkt 2 wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Przepis art. 118 ust. 1a stanowi zaś, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie niezdolności do pracy odwołującego, jej stopnia i okresu trwania. Dopiero postępowanie sądowe i powołanie biegłych lekarzy pozwoliło na ustalenie częściowej niezdolności do pracy. W tej sytuacji ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie niezdolności do pracy badanego w toku postępowania przed tym organem.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.